

Aprob,
Avocatul Poporului,
Victor Ciorbea

RAPORT

**privind vizita desfășurată la Centrul de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” Craiova,
județul Dolj**

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Centrul de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” Craiova, județul Dolj, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În conformitate cu art. 16 alin. (1), art. 39 alin. (3) și art. 14 lit. g) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, la data de 29 octombrie 2018 a fost efectuată o vizită inopinată la Centrul de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” Craiova, județul Dolj.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanții instituției Avocatul Poporului,

jurist, psiholog și medic, consilieri în cadrul Centrului Zonal Craiova al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, psiholog, consilier în cadrul Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului, asistent social, reprezentant al Colegiului Național al Asistenților Sociali din România, colaborator extern, și conferențiar doctor, reprezentant al Organizației pentru Apărarea Drepturilor Omului - Filiala Regională Craiova.

Obiectivele vizitei au constat în consolidarea protecției beneficiarilor împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea condițiilor de cazare, a modului de asigurare a hranei, a asistenței medicale, menținerea legăturilor cu părinții, familia lărgită și alte persoane importante pentru copii, notificarea cu privire la evenimente importante și măsurile întreprinse, controlul comportamentului, precum și a altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție și activitatea Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul de Plasament „Sf. Apostol Andrei” a fost înființat în anul 2006 prin Hotărârea Consiliului Județean Dolj, funcționând sub titulatura de „Casa Sfântul Apostol Andrei”, în cadrul Complexului de Servicii Comunitare pentru Copilul cu Handicap Sever „Sfântul Apostol Andrei”, cu sediul în Craiova, strada General Dragalina, nr. 60 A.

Începând cu anul 2011, prin Hotărârea Consiliului Județean Dolj, Complexul de Servicii Comunitare pentru Copilul cu Handicap Sever „Sfântul Apostol Andrei” s-a reorganizat, înființându-se Centrul de Recuperare și Reabilitare pentru Copilul cu Handicap „Sfântul Apostol Andrei” și *Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap „Sfântul*

Apostol Andrei". Centrul funcționează ca o componentă distinctă în cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj.

În prezent, serviciul social Centrul de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” este administrat de furnizorul acreditat de servicii sociale D.G.A.S.P.C. Dolj și deține licență de funcționare din anul 2016, având o capacitate de cazare de 32 locuri.

Unitatea rezidențială vizitată funcționa cu respectarea prevederilor cadrului general de organizare și funcționare a serviciilor sociale, reglementat de Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale, cu modificările ulterioare, Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, Ordinul nr. 27/2004 al Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție (M.M.S.S.F.A.N.P.C.A) pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități.

În cadrul centrului se asigura copiilor/tinerilor găzduire pe perioadă determinată, servicii medicale preventive sau curative, sprijin emoțional, consiliere și susținere psihologică, socializare, recreere și petrecere a timpului liber, formare și dezvoltare a deprinderilor de viață independentă, educație, menținerea legăturilor copilului cu familia naturală/extinsă și alte persoane importante pentru copil în vederea reintegrării/integrării familiale.

Protecția copilului/tânărului cu dizabilități, lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi și pentru care s-a instituit o măsură de protecție specială, era temporară și dura până se identificau soluții cu caracter permanent, adaptate situației particulare a copilului.

Admiterea în centrul de plasament, evaluarea copilului și ieșirea din cadrul serviciului pentru protecția copilului de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități.

Admiterea în cadrul Centrului de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” se efectua cu respectarea standardelor de calitate și a legislației în vigoare, în baza măsurii de plasament (plasament în regim de urgență sau plasament) dispusă de directorul general al D.G.A.S.P.C. Dolj, de Comisia pentru Protecția Copilului sau de către instanța judecătorească.

Criteriile de eligibilitate ale beneficiarilor erau următoarele:

- copii cu vârsta între 3 și 18 ani, precum și tineri cu vârsta de până la 26 de ani care își continuau studiile o singură dată, la o formă de învățământ de zi;
- existența dizabilității și/sau a certificatului de încadrare în grad de handicap;
- copilului nu i s-a putut asigura protecția, ocrotirea și îngrijirea în familie sau în cadrul altor servicii din comunitate.

După admiterea în cadrul serviciului, șeful centrului organiza o întâlnire la care participau managerul de caz, responsabilul de caz și era desemnată persoana de referință pentru copil (instructor de educație/educator, asistent social sau asistent medical). După admiterea în centru, copilului/tânărului i se stabilea un program de acomodare și perioada de timp necesară pentru acomodarea cu ceilalți copii/tineri și cu personalul centrului, coordonat de persoana de referință a copilului.

În cursul primei săptămâni, după intrarea în cadrul serviciului a unui copil, echipa multidisciplinară organiza o discuție cu personalul centrului. Scopul întâlnirii era prezentarea copilului și cunoașterea situației acestuia, a metodelor de lucru, a restricțiilor specifice cazului, precum și specialiștii la care se putea apela în eventualitatea unor probleme de adaptare. Conținutul discuțiilor se consemna într-un proces-verbal întocmit de persoana de referință și se regăsea la dosarul copilului.

La încheierea perioadei de acomodare, ținând cont de concluziile echipei multidisciplinare, de concluziile evaluării interne și de opinia copilului, în funcție de gradul său de maturitate, șeful centrului stabilea dacă persoana de referință nominalizată la intrarea copilului în serviciu corespundea nevoilor și preferințelor copilului.

Din verificările efectuate în cadrul vizitei s-a constatat că evaluarea copilului, planificarea și monitorizarea serviciilor furnizate copilului/tânărului erau realizate conform normelor în vigoare. Dosarele copiilor conțineau toate documentele prevăzute de Ordinul nr. 288/2008 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind managementul de caz în domeniul protecției drepturilor copilului: decizia de intrare a copilului în sistem, contractul cu familia, raportul de evaluare inițială, planul individualizat de protecție, programe de intervenție specifică, rapoarte de monitorizare a programelor de intervenție specifică, rapoarte de implementare a programelor de intervenție specifică, rapoarte de reevaluare trimestrială a copilului, minute ale întâlnirii echipei multidisciplinare pentru reevaluarea măsurii de protecție a copilului, rapoarte de întrevvedere a copilului cu membri ai familiei, rapoarte de vizită realizate cu ocazia vizitelor efectuate de asistentul social la domiciliul familiei copilului. Documentele din dosarele verificate erau realizate cu frecvența și în termenele prevăzute de standarde.

Încetarea măsurii de protecție specială era dispusă de către autoritatea care a instituit-o, în principal, în situațiile în care copilul putea fi reintegrat în familie, în situația încuviințării adopției, când copilul a împlinit vârsta de 18 ani și nu urma o formă de învățământ, respectiv

tânărul a împlinit vârsta de 26 de ani, situații în care se asigura transferul în sistemul de protecție pentru persoane adulte cu dizabilități.

Structura de personal a centrului

La data efectuării vizitei, Centrul de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” funcționa cu 43 de angajați, conform prevederilor hotărârii Consiliului Județean Dolj din anul 2018. Structura de personal a centrului era următoarea: *un șef de centru, 34 posturi personal de specialitate de îngrijire și asistență, personal de specialitate și auxiliar* (un asistent social, un medic, un farmacist, un asistent medical farmacie, un educator, un psiholog, 7 asistenți medicali, 15 instructori educație, un supraveghetor de noapte, 5 infirmieri), *8 posturi personal cu funcții administrative, gospodărire, întreținere-reparații, deservire* (3 bucătari, o lenjereasă, un administrator, un contabil, 2 muncitori calificați).

Raportul angajat/beneficiar era la data vizitei de 1,34/1, fiind respectat standardul de cost de 1/1 pentru serviciile de tip rezidențial destinate copiilor cu dizabilități plasați în centre de plasament, prevăzut de Hotărârea de Guvern. nr. 23/2010 privind aprobarea standardelor de cost pentru serviciile sociale.

Condiții de cazare

Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap „Sfântul Apostol Andrei” este amplasat în comunitate și există mijloace de transport care leagă centrul de serviciile și facilitățile din comunitate. Spațiile centrului sunt organizate astfel: opt dormitoare, două camere de zi, destinate activităților recreative, un izolator cu grup sanitar propriu, necesar separării beneficiarilor în cazul infecțiilor contagioase, o sală de relaționare și consiliere, 8 grupuri sanitare pentru beneficiari, un grup sanitar pentru personal, o sală de mese, bloc alimentar, magazii, birou pentru personalul de specialitate (asistent social și psiholog), cabinet medical, spălătorie și spații de preluare a rufelor murdare, depozitare, predare rufe curate și alte birouri.

Centrul era licențiat pentru o capacitate de 32 de locuri, **dar nu asigura în toate dormitoarele spațiul prevăzut de Standardul 24.4. – Condiții de locuit din Anexa 1 a Ordinului nr. 27/2004 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități (maximum 4 copii și suprafața locuibilă de minimum 6 m²/copil în dormitor), în vigoare la data vizitei.**

La data vizitei, în cadrul Centrului de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” beneficiau de măsura de protecție specială 41 de beneficiari, 19 fete și 22 băieți, cu vârste între 9 și 23 ani, în centru fiind prezenți 19 copii.

Erau admiși 20 de rezidenți permanenți, dintre care unul se afla la data vizitei internat într-un spital din municipiul Timișoara.

Dintre cei 41 de beneficiari, 14 copii erau școlarizați la Liceul Tehnologic Special Beethoven din Craiova în regim de internat, de unde puteau reveni în centru la sfârșit de săptămână și în vacanțe, iar 7 copii erau școlarizați la Școala Specială Sfântul Mina, unde erau cazați tot timpul anului, în baza unui protocol încheiat între unitatea de învățământ și D.G.A.S.P.C. Dolj.

Beneficiarii erau încadrați în funcție de gradul de handicap/dizabilitate, astfel: 12 în gradul de handicap grav, 7 în gradul accentuat, 20 în gradul mediu, iar pentru 2 beneficiari, care nu se încadrau în grad de handicap, dar prezentau dizabilitate, se întocmise un plan de recuperare.

Au fost vizitate spațiile interioare și exterioare ale centrului. Dormitoarele erau amenajate și mobilate adecvat nevoilor, copiii erau repartizați în dormitoare ținându-se cont de sex, vârstă, tipul dizabilității și/sau gradul de handicap.

La data vizitei, parterul clădirii centrului era în proces de renovare, doar două dintre dormitoare fiind ocupate. Șeful centrului a precizat că supraaglomerarea din unele dormitoare se datora lucrărilor de renovare care erau în desfășurare. Fiecare copil beneficia de un spațiu propriu, dormitoarele erau zugrăvite în culori pastelate, mobilierul era în stare bună, adecvat, viu colorat, suficient pentru fiecare copil (pat cu saltea, dulap care putea fi încuiat, noptieră). Covoarele și perdelele erau imprimate cu personaje din desene animate, asortate cu restul camerei, pereții erau decorați cu flori și fluturi. Iluminatul natural și artificial era asigurat corespunzător, existau senzori de fum, instalații de aer condiționat, iar încălzirea era asigurată cu centrală termică.

Spațiile de trecere și ușile erau suficient de late, corespunzător prevederilor standardelor în vigoare pentru construcțiile destinate copiilor cu dizabilități și nu existau praguri care să blocheze trecerea.

Grupurile sanitare erau curate, aveau suficiente dușuri, chiuvete și scaune wc, raportat la numărul și nevoile specifice ale beneficiarilor. În toate spațiile igienico-sanitare se asigura apa rece și apa caldă permanent. Toaletele și băile centrului erau amenajate cu materiale ce permiteau o igienizare rapidă (gresie, faianță). Instalațiile de încălzire, de alimentare cu apă și cele sanitare erau funcționale și într-o stare de întreținere corespunzătoare. **Grupul sanitar al unuia dintre dormitoarele băieților de la etajul 1, (D.7.A) mirosea pregnant a urină, fiind într-o stare necorespunzătoare de curățenie și igienă.**

În curtea unității rezidențiale era amenajat un spațiu de joacă/teren sport pentru copii, destinat desfășurării activităților recreative.

Paza centrului era asigurată permanent, existau sistem de alertă antiefracție și sistem de supraveghere video, fiind amplasate 7 camere video în spațiile comune.

Asigurarea hranei beneficiarilor

Beneficiarilor le erau asigurate 3 mese pe zi și două gustări, cu un regim alimentar variat, adaptat cerințelor individuale ale copiilor. În centru se organiza aniversarea zilelor de naștere și a celor onomastice, la care erau invitați copii/colégi din comunitate și alte persoane importante pentru copii.

Hrana zilnică a beneficiarilor era pregătită în bucătăria proprie a centrului, meniurile fiind de calitate și suficiente cantitativ, diversitatea fiind asigurată prin consultarea frecventă a copiilor. Conform declarațiilor copiilor prezenți în casă la data vizitei, aceștia ajutau la selectarea meniurilor, pregătirea felurilor de mâncare, aranjarea și servirea mesei, spălarea veselei etc., învățând și realizând activități conforme cu vârsta, gradul lor de maturitate și de handicap.

Bucătăria centrului era dotată corespunzător funcționării, cu instalațiile și aparatura necesare pentru prepararea alimentelor.

Sala de mese era curată, aerisită, luminată natural, amenajată corespunzător, dotată cu mobilier adecvat, adaptat vârstei și dizabilității copiilor.

La data efectuării vizitei meniul zilei era afișat la loc vizibil și erau prelevate probe alimentare din hrana servită, fiind etichetate și păstrate timp de 48 de ore într-un frigider destinat acestui scop.

Membrii echipei au constatat că hrana preparată pentru prânz (saramură de pui și mămăliguță cu smântână) avea aspect, gust, miros și consistență corespunzătoare și asigura

necesarul de calorii, în conformitate cu cerințele de creștere și dezvoltare specifice vârstei copiilor.

Interviuri cu beneficiarii

În timpul vizitei, câțiva dintre beneficiarii prezenți în centru au dorit să discute cu membrii echipei de vizită. Un tânăr a ținut să precizeze că și-a dorit mult să cumpere o boxă pentru a asculta muzică și nu avea posibilitatea, dar a fost ajutat de o persoană angajată a centrului. Tinerii intervievați s-au declarat mulțumiți de condițiile de cazare, de calitatea și cantitatea hranei, de modul în care era asigurată asistența medicală, și, în mod special de faptul că li se asigura transportul cu un microbuz, la unitățile de învățământ unde erau înscriși. Au menționat că dacă este nevoie primesc haine și încălțăminte de la magazia centrului, sunt lăsați să meargă în oraș la cumpărături, beneficiază de învoiri pentru a merge în vizite și primesc vizite, sunt încurajați mereu să țină legătura cu colegii, cu familia și cu persoanele pe care le consideră apropiate. Au mai menționat că în centru își serbează zilele de naștere și zilele onomastice, unde pot invita colegi din comunitate.

Asigurarea asistenței medicale

Centrul de Plasament „Sf. Apostol Andrei” Craiova avea amenajat un cabinet medical dotat conform prevederilor Ordinului Ministrului Sănătății nr. 153/2003 (canapea consultații, dulapuri pentru păstrarea medicamentelor, aparat de urgență, termometru, tensiometru, stetoscop, cântar, taliometru, frigider etc.). Programul de activitate al cabinetului medical era afișat la loc vizibil.

Asistența medicală a beneficiarilor cazați în această unitate era asigurată de medicul centrului și de medicii de familie la care erau înscriși beneficiarii. Copiii care nu erau rezidenți permanenți ai centrului și erau cazați în internatele unităților de învățământ beneficiau de asistență medicală la cabinetele medicale ale unităților respective.

Asistența medicală și îngrijirea personală a beneficiarilor mai era asigurată de 7 asistenți medicali, 1 farmacist și 5 infirmieri.

Conform graficului de activitate prezentat echipei de vizită, era asigurată permanența în acordarea serviciilor medicale, medicul având un program de activitate de 7 ore zilnic, iar asistenții medicali efectuau serviciul în ture de 12 ore.

Serviciile de kinetoterapie pentru beneficiari erau acordate la Centrul de Zi situat în aceeași locație, care dispunea de sală special amenajată și personal calificat.

La data vizitei, centrul deținea Autorizație Sanitară de Funcționare, eliberată de către Direcția de Sănătate Publică Dolj.

Beneficiarii cazați în acest centru erau diagnosticați cu afecțiuni psihice și neurologice cronice și primeau tratament recomandat de medicul specialist. Pe lângă patologia cronică, personalul medical s-a mai confruntat cu diverse afecțiuni acute ale beneficiarilor (afecțiuni respiratorii, digestive, nevralgii dentare, afecțiuni dermatologice etc.).

Personalul medical efectua zilnic verificarea stării de sănătate și triajul epidemiologic al beneficiarilor, controlul stării de igienă și curățenie în unitate, verificarea respectării meniului stabilit și a programului de activitate al beneficiarilor și consemna acest lucru în procesele verbale de schimb de tură.

În situația unor îmbolnăviri acute sau în cazul acutizării afecțiunilor cronice ale beneficiarilor, aceștia erau consultați de medicul unității, iar dacă afecțiunea depășea sfera de competență a acestuia sau situația de urgență apărea în afara programului de lucru al medicului (8 – 15), conform procedurii, era solicitat Serviciul 112. Nu au existat solicitări ale Serviciului Național Unic de Urgență în anul 2018.

La cabinetul medical existau întocmite mai multe registre (registrul de consultații, registrul de tratament, registru solicitări 112, registru de evidență ciclu menstrual, registru triaj epidemiologic, registru educație sanitară etc.), înregistrate și completate în mod corespunzător. Toți beneficiarii aveau întocmite fișe medicale unde erau consemnate în ordine cronologică consultațiile efectuate, având atașate și alte documente medicale (scrisori medicale de la medicii specialiști, analize de laborator, bilete de ieșire din spital etc.). Au fost verificate registrele medicale și fișele beneficiarilor, constatând că acestea erau completate și actualizate în mod corespunzător.

Consultațiile medicale de specialitate (neurologie, psihiatrie infantilă, dermatologie, ortopedie etc.) pentru afecțiuni acute sau pentru reevaluarea tratamentului afecțiunilor cronice existente erau asigurate prin prezentarea beneficiarilor, în baza biletului de trimitere de la medicul de familie și a programării prealabile efectuate de medicul centrului, la cabinet de specialitate din municipiul Craiova, însoțiți întotdeauna de personalul medical. Din verificarea dosarelor medicale ale beneficiarilor a rezultat că evaluările periodice au fost efectuate conform recomandării medicului specialist.

La data vizitei un beneficiar se afla internat la Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii „Louis Țurcanu” Timișoara, Secția Neuropsihiatrie infantilă, pentru reevaluarea periodică a diagnosticului și stabilirea conduitei terapeutice ulterioare.

Analizele medicale recomandate beneficiarilor de medicul de familie sau medicii specialiști erau efectuate în mod gratuit, în baza biletului de trimitere și a programării prealabile efectuate de medicul centrului, la laboratoare de analize medicale din municipiul Craiova.

Conform Registrului de educație sanitară, personalul medical a susținut cu beneficiarii mai multe activități cu diverse teme: igiena corporală și a cavității bucale, prevenirea bolilor cu transmitere sexuală, prevenirea consumului de droguri, alcool, tutun etc.

Asistența stomatologică era asigurată prin prezentarea beneficiarilor la cabinetul de specialitate din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj.

Copiii cazați în centru beneficiau de tratament medical gratuit, în baza prescripției medicale eliberate de medicii de familie sau de medicii specialiști. Medicamentele și materialele sanitare erau achiziționate de personalul medical de la două farmacii cu care D.G.A.S.P.C. Dolj avea încheiate contracte de prestări servicii. Medicamentele erau eliberate din farmacia centrului pe o perioadă de 10 zile și erau păstrate la cabinetul medical, în pungi individualizate pentru fiecare beneficiar, fiind distribuite zilnic, conform prescripției medicale, de către personalul medical de serviciu.

Au fost puse la dispoziția echipei de vizită documente care să ateste proveniența și gestionarea medicamentelor (referate, fișe de stoc, condică de medicamente etc.).

Medicamentele psihotrope erau păstrate într-un dulap separat, prevăzut cu sistem de închidere, conform prevederilor legale în vigoare.

La Centrul de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” Craiova exista amenajat un izolator cu două paturi și grup sanitar propriu, unde puteau fi cazați beneficiari diagnosticați cu boli infecto-contagioase. La data vizitei nu erau cazați în centru beneficiari diagnosticați cu boli infecto-contagioase și nici nu au fost înregistrate cazuri în anul 2018.

Conform registrelor de evidență ale centrului, în anul 2018 nu au fost înregistrate cazuri de decese ale beneficiarilor. Deși în evidențele cabinetului psihologic s-au regăsit consemnări ale unor situații de impulsivitate, irascibilitate, agitație psihomotorie, agresivitate fizică și verbală a unor beneficiari, îndreptată împotriva altor beneficiari sau tendință la automutilare, în urma verificării documentelor medicale a rezultat că nu au fost consemnate

cazuri de auto/heteroagresiuni în care să fie acordate îngrijiri medicale. Personalul medical al centrului a motivat acest lucru prin faptul că nu au existat leziuni ale beneficiarilor care să necesite acordarea unor servicii medicale. Deasemenea nu au existat sesizări de comportament inadecvat din partea personalului medical în relația cu beneficiarii.

Asigurarea asistenței psihologice - evaluarea și consilierea psihologică a beneficiarilor

Centrul avea angajat un psiholog, cu drept de liberă practică în specialitatea Psihologie clinică, treapta de specializare Specialist, fiind înscris în Colegiul Psihologilor din România, conform Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România. Psihologul a participat la diverse cursuri de formare profesională continuă în domeniul psihologiei, în conformitate cu art. 17 alin. d din Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România „*psihologul cu drept de liberă practică are obligația să se preocupe de perfecționarea calificării profesionale*”: „Intervenții terapeutice în recuperarea persoanelor cu tulburări de spectru autist”, „Evaluarea complexă psihodiagnostică și psihopedagogică în alcătuirea raportului/profilului psihologic și a planului de intervenție personalizat” etc. **Psihologul lucra în centru 3 zile pe săptămână.**

Centrul avea amenajat un cabinet psihologic, dotat corespunzător. Consilierile și evaluările psihologice aveau loc în acest cabinet, în sala de relaționare și în sala de educație, respectându-se astfel confidențialitatea actului psihologic. Psihologul deținea certificate de licență care îi confereau dreptul de utilizare a unor teste psihologice (Testul Matrici Progresive Raven Plus, Testul Matrici Progresive Raven Color Clasic și Paralel, Testul arborelui, Testul Goodenough), achiziționate de către D.G.A.S.P.C. Dolj.

Documentele utilizate de psiholog erau Fișa de evaluare psihologică (inițială, apoi la fiecare 6 luni, pentru fiecare copil), Fișa de consiliere, Raportul psihologic trimestrial (la 3 luni), Raportul de întrevedere.

Psihologul acorda consiliere psihologică în urma fiecărui incident deosebit petrecut în centru. La momentul vizitei, în atenția psihologului, în vederea acordării unei asistențe psihologice sporite, se aflau 6 cazuri, toți cu tulburări de comportament.

Cazurile speciale ajungeau în atenția psihologului prin consemnarea în registrul de evenimente deosebite și registrele de procese verbale ale personalului de educație și medical, prin sesizări din partea personalului de serviciu și direct, de la beneficiarii centrului.

În registrul de evenimente deosebite, în anul 2018 erau consemnate 2 evenimente, ambele de părăsire fără permisiune a centrului de către un copil (același). Acesta a fost readus în centru de Poliție în cursul aceleiași zile, respectiv a doua zi. Consultând documentele întocmite de psiholog, a reieșit că acesta a identificat nevoile minorului și a avut ședințe de consiliere frecvente cu acesta. Copilul manifesta frecvent stări de nervozitate și agitație, își exprima frecvent dorința de „libertate”, înțeleasă de el și prin fuga din centru, dezinteres și implicare scăzută în centru. Mama minorului era plecată la muncă în străinătate, astfel că nu putea relaționa foarte des cu acesta.

Psihologul consemna în documentele întocmite diverse manifestări și comportamente dezadaptative la copiii din centru: „tendința permanentă de a fugi din cadrul centrului, de a utiliza un limbaj inadecvat cu încărcături triviale”, „stări de irascibilitate și impulsivitate, soldate cu **agresivitate fizică orientată spre ceilalți copii din centru**”, „**tendințe frecvente de automutilare**, limbaj obscen utilizat în conversație”, „**autoagresivitate fizică și verbală**, comportamente instabile și distructive”, „impulsivitate soldată cu **manifestări agresive fizice și verbale**”, „**manifestă frecvent agitație psihomotorie**, tendințe agresive, **automutilări**”, „manifestă frecvent un comportament disfuncțional, **agresivitate fizică și verbală**, limbaj obscen, implicare în anturaje nepotrivite și absenteism școlar cu vagabondaj stradal”.

Aceste evenimente deosebite de grave (consemnate în fișele de consiliere ale psihologului) **nu s-au regăsit consemnate în Registrul de evenimente deosebite**, astfel că nu putem vorbi de existența unor indicatori cantitativi referitori la aceste manifestări, echipa de vizită nu a putut constata frecvența lor. În toate aceste cazuri, psihologul făcuse evaluările inițiale și periodice, și desfășurase foarte multe ședințe de consiliere cu copiii. Majoritatea manifestau receptivitate și cooperare în ședințele de consiliere, urmate de schimbări atitudinale și comportamentale pozitive, dar existau și copii (cu diagnostic psihiatric, majoritatea încadrați în grad de handicap) la care nu se produceau modificările comportamentale pozitive stabilite prin intervenția personalului de specialitate.

Având în vedere specificul serviciului rezidențial și anume cel de centru de plasament pentru copilul cu dizabilități, precum și încadrarea în grad de handicap a majorității

beneficiarilor, se impune instruirea periodică a personalului de îngrijire și asistență, în sensul însușirii unor tehnici și metode adecvate de intervenție în situații de agitație psihomotorie a unora dintre beneficiari.

Menținerea legăturilor cu părinții, familia lărgită și alte persoane importante pentru copii

Metodologia de organizare și funcționare a Centrului de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” Craiova conținea procedura referitoare la menținerea relațiilor copiilor cu părinții, familia lărgită și alte persoane importante pentru copil.

Din verificarea documentelor prezentate echipei de vizită s-a constatat că responsabilul de caz al copilului întocmea semestrial Programul de intervenție specifică pentru menținerea și dezvoltarea relațiilor cu familia, alte persoane importante pentru copil. Excepție, privind întocmirea acestui program, făceau beneficiarii înregistrați din părinți necunoscuți, cei care aveau deschisă procedura adopției interne sau erau referiți către serviciile din cadrul D.G.A.S.P.C. Dolj, responsabile pentru analizarea posibilității de reintegrare în familie. Din totalul de 26 de beneficiari care nu aveau întocmit Programul de intervenție specifică pentru menținerea și dezvoltarea relațiilor cu familia sau alte persoane importante pentru copil, trei beneficiari erau înregistrați din părinți necunoscuți și 23 de beneficiari erau referiți către serviciile din cadrul D.G.A.S.P.C. Dolj, responsabile pentru analizarea posibilității de reintegrare în familie.

Planul individualizat de protecție și programul de intervenție specifică pentru menținerea și dezvoltarea relațiilor cu familia și alte persoane importante pentru copil prevedeau obiective și activități legate de menținerea legăturilor familiei naturale cu copilul, iar rapoartele de monitorizare a implementărilor programelor de intervenție specifică evidențiau aducerea la îndeplinire a acestora.

D.G.A.S.P.C. Dolj a întreprins în cursul anului 2018 mai multe demersuri pentru menținerea relațiilor copiilor cu părinții și persoanele semnificative pentru aceștia: informarea periodică a membrilor familiei cu privire la situația copilului (trimestrial), invitarea membrilor familiei la centrul de plasament pentru a relaționa cu copilul cu diverse ocazii (sărbători, zi de naștere a copilului), vizitarea familiei de către responsabilul de caz (trimestrial), monitorizarea situației socio-economice a familiei. Din verificarea dosarului

unui copil s-a constatat că se întocmiseră: adresa– invitație către părinți pentru a vizita copilul cu ocazia sărbătorilor pascale, rapoarte de relaționare realizate cu ocazia vizitării copilului de către membrii familiei, rapoarte de vizită/întrevedere prilejuite de vizitarea familiei de către asistentul social sau întrevederii între asistentul social și un membru al familiei. În cazul convorbirilor telefonice ale părinților cu reprezentanții centrului de plasament se întocmeau note telefonice în care se preciza o sinteză a discuției, precum și concluziile/recomandările responsabilului de caz (asistentul social).

Unitatea rezidențială vizitată avea amenajat la parter un spațiu pentru vizite („camera de vizită și relaționare”). Era o încăpere mobilată corespunzător, vizitele se desfășurau în prezența persoanei de referință a copilului, sau a altei persoane (asistentul social sau psihologul) care lucra cu copilul. Persoanele care vizitau copiii aveau posibilitatea să solicite Registrul de opinii și sugestii, precum și Registrul de sesizări și reclamații, existând consemnări în Registrul de opinii și sugestii al centrului. În cursul anului 2018 erau consemnate în Registrul de vizite un număr de 106 vizite.

Pe perioada plasamentului în centru, copilul putea fi învoit în familia naturală/extinsă sau la alte persoane față de care a dezvoltat legături de atașament, pentru o perioadă determinată de timp (zile). Cererea de învoire conținea datele de identitate și domiciliul solicitantului, gradul de rudenie, perioada învoirii, locația unde va sta copilul, date de contact, etc., și era adresată conducerii D.G.A.S.P.C. Dolj. Anterior aprobării/respingerii cererii de învoire de către conducerea D.G.A.S.P.C. Dolj, se consemna și opinia șefului Serviciului Managementul de Caz al Copilului, a șefului centrului, și, după caz, și opinia altor specialiști. În perioada 1 ianuarie - 29 octombrie 2018 au fost formulate 10 cereri de învoire a beneficiarilor și toate au fost aprobate.

În anul 2018, dintre beneficiarii centrului, 22 de copii/tineri au menținut legătura cu familia naturală/extinsă/alte persoane importante sau apropiate de aceștia, prin mijloace de comunicare la distanță și/sau întâlniri directe.

Restricțiile privitoare la menținerea legăturilor cu părinții sunt stabilite de către instanța judecătorească și prin planul de servicii elaborat și dezvoltat pentru fiecare copil de către Serviciul de Evaluare Complexă din cadrul D.G.A.S.P.C. Dolj.

Existau doi copii (frați) ai căror părinți aveau interzise drepturile părintești, prin decizia instanței, părinții fiind condamnați pentru rele tratamente aplicate minorului. Restricția era aplicată numai părinților, pe perioada condamnării acestora. În perioada interzicerii drepturilor părintești, aceștia nu au interacționat/relaționat cu minorii, însă era întocmit un program pentru menținerea și dezvoltarea legăturilor cu părinții și alte persoane importante pentru cei doi copii, aceștia având interacțiuni/relaționări cu membrii familiei extinse.

Notificarea cu privire la evenimente importante și măsurile întreprinse

În Centrul de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” exista o procedură operațională privind notificările și sesizările, protecția copilului împotriva abuzurilor și notificarea evenimentelor importante întocmită în conformitate cu prevederile Standardului 22 din Anexa 1 a Ordinului nr. 27/2004 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități, în vigoare la data vizitei.

Toate evenimentele importante/deosebite erau consemnate, de către responsabilul de caz sau angajatul centrului care constata acest lucru, în Registrul pentru evenimente deosebite.

Pe parcursul anului 2018, în Registrul de evenimente deosebite erau două consemnări. În timpul vizitei au fost verificate documentele întocmite și modul în care au fost consemnate cele două evenimente importante/deosebite din anul 2018.

Primul eveniment a constat în părăsirea centrului fără permisiune de către un beneficiar și a fost consemnat în registrele centrului, personalul de serviciu a informat în scris și telefonic conducerea centrului și conducerea D.G.A.S.P.C. Dolj în maxim două ore. După analizarea situației au fost notificate în termenul legal (max. 24 ore de la producerea evenimentului) autoritățile competente în soluționarea cazului, evenimentul a fost soluționat, beneficiarul fiind găsit și adus în centru.

În cel de-al doilea eveniment consemnat a fost implicat același beneficiar, care a fost găsit în gara Craiova, chiar de către șeful centrului, fiind readus după aproximativ o oră de la părăsirea centrului.

Deși conducerea centrului și personalul au acționat în conformitate cu procedurile operaționale și Metodologia de Organizare și Funcționare a centrului aprobată de conducerea D.G.A.S.P.C. Dolj, **echipa de vizită consideră că în cazul beneficiarului care a părăsit**

centrul fără permisiune în două rânduri, sunt necesare măsuri adecvate de prevenire și intervenție, precum și acordarea suportului necesar în vederea reintegrării în sistemul de protecție a copilului.

Membrii echipei de vizită au discutat cu o parte din personalul prezent în centru despre modul în care este gestionat un eveniment important/deosebit, care sunt evenimentele importante și dacă procedurile se cunosc și se aplică. Au menționat că există întocmite mai multe proceduri de lucru și că li s-a adus la cunoștință care sunt evenimentele care pot fi considerate importante/deosebite și cum trebuie să procedeze în asemenea cazuri. Au descris pe scurt modul în care s-a acționat atunci când în centru a avut loc un eveniment important. Cunoșteau faptul că în cursul anului 2018 au fost înregistrate două evenimente importante și că notificările efectuate și măsurile întreprinse pentru rezolvarea problemelor se consemnau atât în dosarul copilului cât și în Registrul pentru evenimente deosebite/importante.

Controlul comportamentului

Metodologia de organizare și funcționare a Centrului de Plasament „Sfântul Apostol Andrei” Craiova conținea procedura privind controlul comportamentelor inacceptabile ale copiilor.

Personalul centrului cunoștea și aplica procedurile cu privire la formarea și controlul comportamentului copiilor în concordanță cu particularitățile de vârstă și cu nevoile individuale ale copiilor, inclusiv cele determinate de prezența dizabilităților. Personalul era pregătit pentru abordarea adecvată a relațiilor cu copiii cu dizabilități, în concordanță cu nevoile speciale ale acestora de comunicare, sprijin afectiv, îndrumare și control al comportamentului, pentru a putea preveni și interveni în mod eficient în situațiile de risc pentru copil.

Copiii intervievați în timpul vizitei nu au avut nimic de reproșat personalului referitor la modul în care erau tratați atunci când greșeau față de personal.

Personalul putea utiliza măsuri restrictive (de exemplu, imobilizarea) numai ca ultima soluție de prevenire sau stopare a vătămării copilului/tânărului, a altor persoane, ori a unor distrugeri importante de bunuri materiale. Conform procedurii centrului, toate cazurile în care se aplică măsuri restrictive beneficiarilor trebuie să aibă recomandare scrisă din partea

medicului specialist și să fie înregistrate într-o Fișă specială, atașată la Programul de Intervenție Specifică pentru sănătate.

Din verificarea documentelor, din discuțiile cu personalul centrului și cu beneficiarii a rezultat că în anul 2018, până la data vizitei, asupra beneficiarilor nu au fost folosite măsuri de restricționare, de contenționare, pedepse corporale, penalități financiare și nici alte sancțiuni sau pedepse.

În centru existau o cutie de sesizări și reclamații, un registru de sesizări și reclamații, registrul fiind verificat de membrii echipei de vizită, dar nu exista nicio consemnare în anul 2018.

Modul de întocmire și completare a registrelor

Echipa de vizită a solicitat registrele prevăzute de standarde și au fost verificate: Registrul pentru notificarea cu privire la evenimentele deosebite, Registrul de sesizări și reclamații, Registrul de opinii și sugestii, Registrul de vizite, Registrul de abuzuri.

În urma verificării registrelor prezentate s-a constatat că **nu toate registrele erau completate conform rubricăției, iar unele nu erau numerotate, nu erau semnate de șeful centrului și șampilate și nici nu erau înregistrate la D.G.A.S.P.C. Dolj.**

Centrul deținea un Registru de sesizări și reclamații, numerotat și șampilat, în care nu erau menționate sesizări sau reclamații în cursul anului 2018.

3. Recomandări

Având în vedere aspectele constatate, în temeiul art. 43 alin. (1) și art. 47 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

RECOMANDĂ

conducerii Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap „Sfântul Apostol Andrei”, județul Dolj să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. asigurarea în toate dormitoarele centrului a spațiului prevăzut de Standardul 24.4. – Condiții de locuit din Anexa 1 a Ordinului nr. 27/2004 pentru aprobarea Standardelor minime

- obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități (maximum 4 copii și suprafața locuibilă de minimum 6 m²/copil în dormitor);
2. completarea și înregistrarea corespunzătoare a tuturor registrelor obligatorii funcționării centrului, pentru buna evidențiere a activităților curente din unitatea rezidențială;
 3. menținerea și asigurarea curățeniei în toate spațiile centrului, în conformitate cu prevederile Standardului 24.3 - Condiții de locuit din Anexa 1 a Ordinului nr. 27/2004 pentru aprobarea Standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial pentru copiii cu dizabilități;
 4. asigurarea măsurilor adecvate de prevenire și intervenție pentru copilul care a părăsit centrul fără permisiune și acordarea sprijinului necesar în vederea reintegrării lui în sistemul de protecție a copilului;
 5. consemnarea tuturor incidentelor în registrul de evenimente deosebite (agresiuni, autoagresiuni etc.) și a măsurilor/strategiilor propuse pentru înlăturarea riscului apariției acestora;
 6. identificarea unor soluții pentru creșterea sentimentului de apartenență a copilului la centru și creșterea coeziunii dintre copii și personal, pentru a reduce riscul plecării fără învoire din centru;
 7. identificarea unor măsuri de intervenție specifică în scopul optimizării comportamentului beneficiarilor (agresiuni, autoagresiuni, părăsire fără permisiune a centrului etc.);
 8. analizarea posibilității asigurării unor ședințe de psihoterapie pentru copiii diagnosticați cu tulburări de comportament, cu diverse manifestări și comportamente dezadaptative;
 9. instruirea periodică a personalului de îngrijire și asistență, în sensul însușirii unor tehnici și metode adecvate de intervenție în situații de agitație psihomotorie a unora dintre beneficiari.